

4. Obra de divulgació i mitjans audiovisuals

El clima d'incertesa i crisi després del període dictatorial afavorí la literatura de divulgació. Jaume Fuster en fou un màxim exponent i hi col·laborà en diferents vessants: traducció, guions cinematogràfics i de televisió, articles periodístics, novel·les...

La seva activitat literària s'inicià l'any 1966 amb la col·laboració a la revista *Presència* i, l'any següent, amb la publicació, per encàrrec, de l'obra *Breu història del teatre català*.

La seva tasca però, no se circumscriu a les novel·les, Fuster també va destacar com a traductor d'altres obres literàries, del francès i l'anglès. Alhora, algunes de les seves obres també van ser traduïdes a diversos idiomes, fet que va ajudar que la literatura catalana es difongués més enllà de les nostres fronteres.

En el terreny dels audiovisuals, Fuster va realitzar i adaptar guions cinematogràfics i televisius. Alguns guions televisius, com ara: *Vostè jutja*, *El Doctor Martí*, *Qui és el culpable?*, entre d'altres, van tenir gran ressò en aquells anys.

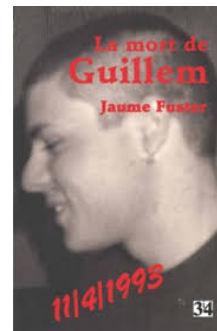
vertiren Jaume Fuster en un actiu militant de moviments culturals progressistes i de l'esquerra política, com a membre compromès amb la realitat social i nacional dels Països Catalans. En aquest àmbit participà en el col·lectiu *Trencavel* (Escriptors d'Esquerra Nacionalista) i fou militant del PSAN.

L'any 1984 va prendre part en el I Encontre d'Escriptors Catalans, Gallecs i Bascos (Galeusca), en el marc del qual es constituïren tres associacions que representaven els escriptors de les llengües minoritzades de l'Estat espanyol.

També, en aquest context, Fuster va col·laborar en publicacions com ara el setmanari satíric i polític *El Be Negre* i va escriure algunes novel·les de crítica i denúncia social; és el cas de les obres: *La Corona Valenciana* (1982), *Per quan vingui un altre juny* (1987), *La guàrdia del rei* (1994) i *La mort de Guillem* (1996).

"El compromís de Jaume amb el seu país, el seu compromís cívic d'arrel antifeixista, es va perllongar fins a l'últim moment. El seu darrer llibre, La mort de Guillem, el va fer en memòria de Guillem Agulló, jove patriota valencià, occit per un intransigent d'extrema dreta".

(Eliseu Climent, "Jaume Fuster, cavaller de la nostra cultura". Dins: Jaume Fuster. Barcelona: Edicions 62, 1999, p. 104)

5.6 Activisme cultural i polític

El compromís de Jaume Fuster amb la llengua es manifestà en tots els àmbits de la seva activitat. Pel que fa a l'edició, va ser un dels fundadors d'Edicions de la Magrana (1975) juntament amb Francesc Vidal, Jaume Fuster, Jordi Moners i Carles-Jordi Guardiola. L'editorial fou absorbida l'any 2004 pel grup RBA. En el fons de la Biblioteca de Catalunya es conserven originals d'algunes de les seves obres.

També tingué un paper destacat en el I Congrés de Cultura Catalana (1977), en què va organitzar la campanya «Català, llengua oficial», així com en la fundació de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC).

La presa de consciència de la situació social i política del país i de les conseqüències de viure sota un règim dictatorial con-

Podeu consultar més informació sobre l'exposició a <http://www.bnc.cat/>

JAUME FUSTER:
El compromís per a transformar el món amb la literatura

Del 16 de novembre al 15 de desembre de 2020

Biblioteca de Catalunya
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Horari de visita

De dilluns a divendres, de 10 a 14 i de 15 a 19 h
Ds 21 de novembre i 5 de desembre, de 10 a 14 h

Biblioteca de Catalunya

Carrer de l'Hospital 56 - 08001 Barcelona-
Tel. 93 270 23 00 - A/e: bustia@bnc.cat

www.bnc.cat

JAUME FUSTER: EL COMPROMÍS PER A TRANSFORMAR EL MÓN AMB LA LITERATURA

Amb motiu del 75è aniversari del naixement de Jaume Fuster (Barcelona, 1945-L'Hospitalet de Llobregat, 1998), la Biblioteca de Catalunya vol oferir, en aquesta exposició, una mostra de la documentació variada d'aquest autor, que dedicà la seva obra a la defensa i promoció de la llengua i la cultura catalanes, i que és difícilment classificable per la seva personalitat i vocació polifacètica.

Nascut a l'època de postguerra i pertanyent a l'anomenada "generació literària dels setanta", Fuster fou un gran activista en el camp cultural, així com en el polític i social. L'activisme, com a denúncia social, el portà a formar part de l'Associació Trencavel (Escriptors de l'Esquerra Independentista) i del Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN). En l'àmbit cultural va col·laborar en la creació de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, l'any 1977, de la qual va ser president i primer secretari, i va exercir un paper destacat en el I Congrés de Cultura Catalana. A més, va ser un dels fundadors d'Edicions de la Magrana.

Gran aficionat a la literatura detectivesca, seguint el mestratge de Manuel de Pedrolo, Fuster va popularitzar la novel·la negra a Catalunya amb títols ben coneguts com *De mica en mica s'omple la pica*, o bé *Tarda, sessió contínua 3.45*, que va rebre el Premi Ciutat de Palma l'any 1976. També dins el gènere negre destaquen *Les claus de vidre*, que foren adaptades com a guions per a la televisió, i *Sota el signe de sagitari*, del qual se'n feu una versió per a còmic que es publicà en fascicles al diari Avui. Tot i que la novel·la policíaca ocupa gran part de la seva producció literària, Fuster també conreà altres gèneres, com ara la novel·la infantil i juvenil (*Cartes d'Anna; Anna i el detectiu*), el còmic (*aventures de Tirant lo Blanc*), la novel·la de fantasia èpica (trilogia *Crònica del món conegut*), així com algunes obres de compromís polític i periodístic (*La mort de Guillem; La guàrdia del rei...*). A més, juntament amb la seva dona, Maria Antònia Oliver, va participar en la creació de diverses obres dins del col·lectiu Ofèlia Dracs.

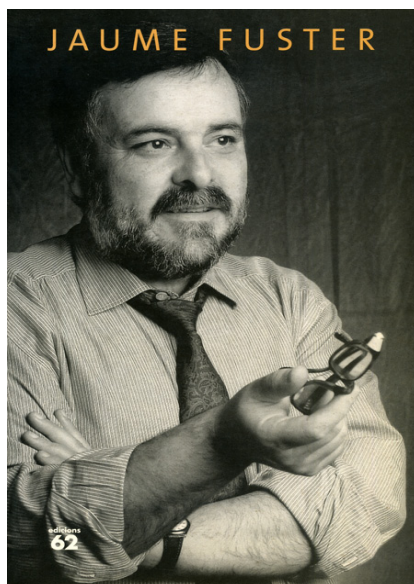
A més de la seva obra literària, cal remarcar també la seva tasca com a traductor (l'any 1989 va rebre el Premi Serra d'Or per la traducció de l'obra *Bella del senyor*, d'Albert Cohen), com a articulista en els mitjans de comunicació del moment i la seva contribució en la creació de guions televisius i cinematogràfics en català.

Jaume Fuster va morir prematurament l'any 1998, a l'edat de 52 anys, deixant un llegat molt valuós per a la nostra cultura, que mereix ser reconegut. Alguns testimonis d'aquest reconeixement són la creació d'una biblioteca amb el seu nom, "Biblioteca Jaume Fuster", i un premi literari instituit en honor seu, "Premi Jaume Fuster dels Escriptors en Llengua Catalana".

M. Victòria Casals Gelpí
Secció de Col·leccions Generals (BC)

Anna Nicolau Payàs
Secció de Manuscrits i Arxiu (BC)

1. Una vida compromesa amb el seu temps

Jaume Fuster (1945-1998) fou un prolífic escriptor que, en ple període de postguerra, va dedicar la seva tasca a la difusió i normalització de la llengua i la cultura catalanes.

L'autor, que formà part de la "generació dels setanta", va conrear una gran varietat de gèneres literaris i participà en múltiples activitats dedicades a popularitzar la literatura catalana amb la intenció que arribés al màxim de públic possible.

"Jaume Fuster pensava sempre des del punt de vista de la literatura, és a dir, d'una manera cultural, cívica i global. Estàvem en plena època franquista i el problema no era solament el món de l'edició o de les publicacions en general: era un problema de política repressiva total, en el qual gairebé els llibres eren una excepció"

(J. M. Castellet, "Jaume Fuster i la professionalització". Dins: Jaume Fuster. Barcelona: Edicions 62, 1999, p. 95)

2. Literatura de gènere negre

Seguint el mestratge de Manuel de Pedrolo (1918-1990), Jaume Fuster va introduir i popularitzar el gènere negre a Catalunya, prenent com a referent els contes anglesos de detectius. Són ben conegudes les seves obres *De mica en mica s'omple la pica*, traduïda a diversos idiomes i que fou un gran èxit de vendes; *Tarda sessió contínua, 3.45*, que va obtenir el premi Ciutat de Palma-Gabriel Maura de Novel·la l'any 1975, o bé *Sota el signe de Sagitari*. La col·lecció "La Cua de Palla" d'Edicions 62, dirigida per Pedrolo, fou un canal molt important en la difusió del gènere negre entre el gran públic.

"Quin merder! A principis dels seixanta, quan ens començàvem a veure les orelles, ¿com podiem escenificar en la nostra llengua impròpia l'eterna èpica que es mou pels baixos fons entre l'habitual trepa de macarres de via estreta, manguis, carabruts, rebentapissos i matuters que se les han de tenir per força amb les diverses variants de la pasma: picoletos, tricornis, bòfies, gavardines, guindilles o polissons?"

(Joaquim Carbó, "Els Reis del Mambo". Dins: Jaume Fuster. Barcelona: Edicions 62, 1999, p. 79-84)

3. Altres gèneres literaris

Escriptor polifacètic, Jaume Fuster també dedicà part de la seva obra al gènere infantil i juvenil. Les obres *Cartes d'Anna* i *Anna i el detectiu*, en són una bona mostra. En aquest àmbit també va fer adaptacions en còmic de l'obra *Tirant lo Blanc*, de Joanot Martorell, que es distribuïren a través de revistes i premsa.

En el camp de la literatura fantàstica Fuster va escriure la *Crònica del món conegut*, trilogia de novel·les emmarcades en un món imaginari que pren com a referència la història, la cultura, la mitologia, les llegendes, el clima i la geografia dels Països Catalans.

També va formar part del col·lectiu Ofèlia Dracs, un grup d'experimentació literària que conreà diversos gèneres literaris – policíac, eròtic, de ciència-ficció – i que va suposar una renovació del panorama literari en català del moment. El col·lectiu va publicar per primera vegada el 1980 amb una antologia de contes eròtics que va guanyar el premi La Sonrisa Vertical, el mític *Deu pometes té el pomer*.

